

Green paper de definitie van audit kwaliteit

Reactie NBA Young Profs

Aanleiding

De NBA Young Profs hechten veel waarde aan het verhogen van de kwaliteit van de accountantscontrole. Om die reden hebben wij in 2015 gereageerd op de concept NBA-handreiking Publicatie kwaliteitsfactoren van 17 april 2015 en reageren we nu op het 'Green Paper de definitie van audit kwaliteit'. De definitie van audit kwaliteit kan alleen maar liggen in het verlengde van de rol die de accountant heeft als vertrouwenspersoon van het maatschappelijk verkeer. Dat is immers de reden dat het vak bestaat.

Als NBA Young Profs vinden wij het belangrijk om audit kwaliteit handen en voeten te geven vanuit de praktijk van alledag. Daarom hebben we twee vragen voorgelegd aan onze achterban over de rol van audit kwaliteit. Deze vragen gaan over twee perspectieven van audit kwaliteit, namelijk het publieke belang en de toegevoegde waarde. De andere twee perspectieven (compliance en proces) zijn volgens de Young Profs van ondergeschikt belang, omdat ze niet direct in het verlengde liggen van audit kwaliteit. Hieronder geven we kort de reacties op beide vragen weer.

Dialogoog

Iemand vraagt je op een verjaardagsfeestje wat je doet en uit zich daarin kritisch over accountants op basis van een recent krantenbericht. Welke argumenten zou jij aanvoeren waarmee je aangeeft dat accountants wel degelijk toegevoegde waarde en kwaliteit leveren en het publiek centraal staat? Betrek hierin ook je eigen ervaringen bij het uitvoeren van controleopdrachten.

Audit kwaliteit wordt uitgedragen door de medewerkers van de kantoren door de dialoog aan te gaan en te vertellen waar de Young Prof voor staat. De Young Profs starten de dialoog bij de verwachtingskloof en leggen kort de verantwoordelijkheden van de klant uit (goede processen inregelen die leiden tot betrouwbare cijfers en voorkomen van fraude) en van de accountant (een redelijke mate van zekerheid verkrijgen dat de jaarrekening als geheel geen afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten) uit. De controle richt zich niet specifiek op het ontdekken van fraude. Indien tijdens de controle aanwijzingen van fraude blijken, dan verricht de accountant ongeacht de mogelijke omvang en de aard van vermoedelijke fraude een aanvullend onderzoek. Bevindingen volgend uit de audit worden gecorrigeerd indien ze de beslissingen van gebruikers kunnen beïnvloeden. Veel werk van de accountant is niet zichtbaar voor het maatschappelijk verkeer. En op de controleverklaring van de accountant baseert de lezer van de jaarrekening ook zijn keuzes.

Op deze wijze hopen we dat de verwachtingskloof iets kleiner is geworden en dan kunnen we echt de dialoog aan gaan. Krantenberichten gaan vaak over incidenten. Er zijn ook controleopdrachten die goed gaan en waar je niets over hoort. De kantoren zijn bezig met de implementatie van de 53 maatregelen die in het rapport 'In het publiek belang' zijn opgenomen. Dat kost tijd en heeft onder andere te maken met gedragsveranderingen binnen kantoren die niet van vandaag op morgen zijn door te voeren.

Fouten die accountants maken, zijn zeker niet goed te keuren. In de toekomst zullen ook fouten gemaakt worden, omdat de accountant net als de klant 'mens' is. Belangrijk is wel dat we van gemaakte fouten leren om ze in de toekomst proberen te voorkomen.

De opdrachtgever en audit kwaliteit

De volgende vraag gaat over de perceptie van de opdrachtgever. Bij de audit zijn drie partijen betrokken, namelijk een accountant, een verantwoordelijke partij (de opdrachtgever) en de beoogde gebruikers van de gecontroleerde (niet)financiële informatie. Wat zegt de opdrachtgever? *Denk aan complimenten van controlecliënten en indien mogelijk de gebruikers van de jaarrekening. Waar gaan deze complimenten over en wat zeggen ze over audit kwaliteit?*

De complimenten gaan meestal over wat de klant ziet en hoe hij (het) controle(proces) ervaart. Bijvoorbeeld over efficiëntie (geen dubbele vragen gesteld en deadlines zijn gehaald) of correcties. Bij afwijkingen (correcties) die materieel zijn krijgt de Young Prof niet altijd positieve reacties. Dan is het essentieel om uitleg te geven aan de klant, waarna een kritische objectieve blik wordt gewaardeerd. De klant heeft ook zelf invloed op het auditproces door haar eigen verantwoordelijkheid voor het opstellen van zowel de financiële als de niet-financiële informatie te nemen.

Complimenten gaan ook over de output van de controle: de uitgebrachte managementletter en het accountantsverslag. Slecht nieuws hoort de klant liever van zijn accountant als vertrouwenspersoon dan later van een externe lezer of stakeholder. Bij een presentatie aan het toezichthoudend orgaan wordt de rol van de accountant als een frisse blik ervaren.

Indirect wordt de audit kwaliteit van (de uitvoering van) het auditproces van zowel financiële als niet-financiële informatie en de auditproducten gelinkt aan de maatschappelijke en objectieve rol van de accountant in het publieke belang.

De rol van de accountant

Hoe gaan we richting de maatschappij en de stakeholders nu verder met audit kwaliteit om als accountant? Het blijft belangrijk dat we aan de samenleving (blijven) uitleggen wat een accountant doet om het vertrouwen blijvend te herstellen. Dat geldt zowel voor controleopdrachten, samenstellingsopdrachten, advies en de werkzaamheden van interne accountants, overheidsaccountants en accountants in business, ieder in zijn specifieke maatschappelijke rol. De maatschappij ziet het onderscheid tussen accountants namelijk niet. Bij communiceren is de herhaling essentieel, zo blijft de boodschap hangen en daarna kunnen we uitleggen waar accountants voor staan en de relatie met de audit kwaliteit zichtbaar voor de klant benoemen, waarbij het publiek belang altijd voorop staat.

Audit kwaliteit zou de verwachtingskloof moeten verkleinen door de dialoog aan te gaan in ons werk en leven van alledag. Dit is een verantwoordelijkheid voor iedere individuele accountant. De Young Profs zijn van mening dat het zou helpen als de NBA hier haar rol in neemt door zichtbaar de dialoog aan te gaan met de samenleving en ook in de media uitlegt waar de accountant voor staat en fouten toelicht.

Amsterdam, 30 september 2017

Namens de NBA Young Profs,

Arthur van Bemmelen MSc RA
Voorzitter NBA Young Profs